צז א מיי' פ"ד מהלכות גירושין הלכה ג סמג עשין נ טור ש"ע אה"ע סי' קכד סעיף ג:

צח ב ג מיי' פ"א שם הלכה א וג סמג שם:

צט ד ה מיי' שם פ"ח הלכה יא ויג סמג שם טוש"ע אה"ע סי' קמג סעיף ב וכא:

ק ו ז מיי' פט"ז מהל' שבת הלכה טו טוש"ע א"ח סי' שסב סעיף ט:

קא ח ט י מיי' פ"ה מהלכות סוכה הלכה טו סמג עשין מג טוש"ע א"ח סי' תרל סעיף ח:

נושא
כתיבת גט על בעל חי
חכ' - מכשירים
ר' יוסי הגלילי - פוסל

ור' מאיר מטהר; וכותבין עליו גיטי נשים ור' יוסי הגלילי פוסל: **גמ'** *תניא ר' מאיר אומר כל דבר שיש בו רוח חיים אין עושין אותו לא חופן לסוכה ולא לחי למבוי לא פסין לביראות ולא גולל לקבר משום רבי יוסי הגלילי אמרו אף אין כותבין עליו גיטי נשים מאי טעמא דרבי יוסי הגלילי *דתניא ספר אין לי אלא ספר מניין לרבות כל דבר ת"ל וכתב לה מכל מקום, אם כן מה ת"ל ספר לומר לך מה ספר דבר שאין בו רוח חיים ואינו אוכל אף כל דבר שאין בו רוח חיים ואינו אוכל ורבנן מי כתיב בספר, ספר כתיב לספירות דברים בעלמא הוא דאתא ורבנן האי וכתב לה מאי חדשי ביה? ההוא מבעי ליה *בכתיבה מתגרשת ואינה מתגרשת בכסף סלקא דעתך אמינא הואיל ואיתקש יציאה להויה מה הויה בכסף אף יציאה בכסף, קמ"ל, ור' יוסי הגלילי האי סברא מנא ליה? נפקא ליה מספר כריתות=ספר כורתה ואין דבר אחר כורתה, ורבנן האי ספר כריתות מיבעי ליה לדבר הכורת בינו לבינה -*לכדתניא הרי זה גיטך על מנת שלא תשתי יין, על מנת שלא תלכי לבית אביך לעולם, אין זה כריתות, כל שלשים יום הרי זה כריתות ורבי יוסי הגלילי נפקא ליה מכרת, כריתות ורבנן כרת, כריתות לא דרשי:

מתני' שיירא שחנתה בבקעה והקיפוה כלי בהמה, מטלטלין בתוכה ובלבד שיהא גדר גבוה עשרה טפחים ולא יהו פירצות יתרות על הבנין. כל פירצה שהיא כעשר אמות מותרת מפני שהיא כפתח, יתר מכאן אסור: **גמ'** איתמר *פרוץ כעומד רב פפא אמר מותר רב הונא בריה דרב יהושע אמר אסור רב פפא אמר מותר הכי אגמריה רחמנא למשה לא תפרוץ רובה רב הונא בריה דרב יהושע אמר אסור הכי אגמריה רחמנא למשה גדור רובה תנן ולא יהו פירצות יתרות על הבנין הא כבנין מותר לא תימא הא כבנין מותר אלא אימא אם בנין יתר על הפירצה מותר, אבל כבנין מאי, אסור, אי הכי ליתני לא יהו פירצות כבנין? קשיא, ת"ש *המקרה סוכתו בשפודין או בארוכות המטה אם יש ריוח ביניהן כמותן כשרה הכא במאי עסקינן כשנכנס ויוצא, והא אפשר לצמצם? אמר רבי אמי *במעדיף רבא אמר אם היו נתונין ערב נותנו שתי, שתי נותנו ערב ת"ש שיירא שחנתה בבקעה והקיפוה בגמלין באוכפות בעביטין

קלף
דמכשירים גט על בעל חי
דמראש מרבים כל דבר בלי פסוק
אם נתן לה כסף ואמר התגרשי בו
גירושין
לקידושין
בתנאי שהעומד=הרוב
כל ההיקף
וקשה על ר' הונא
קשה
אם כמו ר' הונא: דפירצות כבנין אסור
פסולי סכך
שימלא בסכך כשר
גודל הריוח שימלא בסכך כשר
קשה על ר' הונא
משנתינו בדלא צמצם
אפילו אם צמצם בכל זאת הכשר יהיה הרוב (רש"י)
(בנוסף לקושיא מהמש')

ורבי מאיר מטהר. וטעמא דרבי מאיר מפרש במסכת סוכה בשלהי [הישן] משום דקסבר כל מחיצה העומדת ברוח חיים אינה מחיצה: **גמ'** ולא גולל לקבר. כלומר אם עשאו גולל אין שם גולל חל עליו לטמא. גולל הוא כיסוי שנותנין דף על המת: ספר. וכתב לה ספר כריתות=ספר תורה אור משמע קלף כדכתיב ואני כותב על הספר בדיו והדר קרי ליה מגילה כדכתיב (ירמיה לו) אחרי שרף [המלך] את המגילה: מנין לרבות כל דבר. שיכתוב הגט עליו: אי הוה כתיב וכתב לה כריתות בספר הוה משמע מגילה אבל השתא דכתיב ספר האי ספר=ספירות דברים הוא והכי משמע וכתב לה דברי כריתות אבל לא קבע לו מקום לכותבו וממילא משמע בכל מקום שירצה יכתבנו: וכתב לה מאי דרשי ביה. כיון דספר לאו קלף משמע ממילא הא לא קבע ליה קלף ובכל דבר משמע ולמה ליה למיכתב "וכתב" לרבות כל דבר לכתוב ונתן לה ספר כריתות: ואינה מתגרשת בכסף. אם נתן לה כסף ואמר התגרשי בו: ואיתקש יציאה להויה. היינו קדושין: מה הויה בכסף. כדתנן במסכת קידושין (דף ב.) קיחה קיחה משדה עפרון: מספר כריתות. מדכתיב כריתות סמוך לספר: לדבר הכורת בינו לבינה. שלא ישייר תנאי בגט שיקשרם יחד אלא דברי הבדלה יהו: לעולם אין זה כריתות. דהא כל ימיה קשורה בו שמחמתו היא נמנעת מלשתות יין ותנאי זה תלוי והולך לעולם ואין זה הבדלה, אבל "מכאן ועד שלשים יום" הרי זה כריתות מיד שהרי דברי הבדלה הן לסוף שלשים יום ומותרת מיד לינשא לאחר: **מתני'** ולא יהו פרצות יתירות על הבנין. ואפילו הן פרצות קטנות פחותות מעשר: כל פרצה שהיא כעשר מותרת מפני שהיא כפתח. ושיהא העומד רב עליה: יתר מכאן אסורה. פרצה אחת אוסרת כל ההיקף אפילו הוא עומד כדמפרש בברייתא לקמן: **גמ'** פרוץ כעומד. כל ההיקף הוא עשוי כן: אגמריה רחמנא למשה. כדאמר בריש פירקין (דף ד.) מחיצות והלכותיהן הלכה למשה מסיני: שפודין וארוכות המטה פסולין לסכך בהן לפי שכלים הן ומקבלין טומאה ותנן (סוכה דף יא.) כל דבר המקבל טומאה אין מסככין בו: ארוכות. אשפונד"ש: אם יש ריוח ביניהן כמותן. לסכך שם בסכך כשר אלמא פרוץ כעומד מותר דהא הכא פסול כבשר הוא ושרי וקשיא נמי הא לרב הונא: בנכנס ויוצא. שיהא שפוד יכול ליכנס ולצאת בריוח שביניהם דהשתא הוי ריוח טפי משיעור שפוד ואינו מצומצם: והא אפשר לצמצם. דקס"ד דהאי דקא מתרץ בנכנס ויוצא הכי קמתרץ: דכל "כמותן"=בנכנס ויוצא הוא דאין דרך לצמצם לכך פריך והא אפשר לצמצם ולכוין שלא יהא בו ריוח יותר ולכך "כמותן" תנן: אמר ר' אמי. מתניתין בלא צמצם אלא במעדיף ריוח יותר משיעור שפודין וכמותן דקתני=כשיעור שפודין בנכנס ויוצא: אם היו. שפודין נתונין שתי נותן לסכך כשר ערב דאפילו לא העדיף הריוח איכא סכך כשר טפי דכיון דנותנו ערב אי אפשר לעמוד אלא אם כן ראשו אחד מונח על השפוד מכאן וראשו אחד מונח על השפוד מכאן:

עביטין

תלמוד לומר וכתב לה מכל מקום. וא"ת ולימא וכתב לה כלל ספר פרט אין בכלל אלא מה שבפרט ספר אין מידי אחרינא לא וי"ל ונתן בידה חזר וכלל אף על גב דלא מייתי בברייתא אלא כללא קמא אין לחוש דכה"ג איכא בקדושין בפ"ק (ד' כא:) דקתני בברייתא אין לי אלא מרצע הסול והסירה מנין ת"ל ולקחת כל דבר הנקח ביד ומשמע בגמ' הכי דמכלל ופרט וכלל דריש דקאמר ונתת באזנו חזר וכלל: **מה** ספר דבר שאין בו רוח חיים. בפ' בכל מערבין (לקמן ד' כז:) גבי מעשר שני [בבקר ובצאן] נקט גד של פרי מפרי וגדולי קרקע ובפרק קמא דסוכה (ד' יא:) גבי חגיגה נקט מה חגיגה דבר שאינו מקבל טומאה וגדולו מן הארץ הכל לפי מה שדומה לחכמים: **ורבנן** האי וכתב לה מאי עבדי. אע"ג דאיצטריך למדרש וכתב לה לשמה תרי וכתב לה כתיבי והא דדריש בהמגרש (גיטין ד' פו.) וכתב לה ולא לה ולחברתה התם דריש מלה חוכתב דהכא: **בכתיבה** מתגרשת ולא בכסף. הך דרשה לא אתיא אלא לרבא אבל לאביי נפקא ליה בפרק קמא דקדושין (ד' ה.) מסברא דאין סניגור נעשה קטיגור ומכל מקום לאביי נמי איצטריך וכתב בכתיבה מתגרשת ולא בחליפה והא דדריש לה בריש קדושין (ד' ג:) דאינה יוצאה בחליפה מספר כורתה ההיא דרשה כר' יוסי הגלילי כדמשמע הכא ונקט לה משום דהויא דרשה פשוטה טפי וכן דרך הש"ס כדאשכחן בהחובל (ב"ק ד' פה.) דמייתי קרא דבנעוריה בית אביה גבי חבלה ובריש קדושין (ד' ג:) קאמר דבהפרת נדרים הוא דכתיב ובריש פרק אחד דיני ממונות (סנהדרין ד' לה:) דריש דאיית נעים ביום מוכיח כאותו בו דהיינו כאביי דפ"ק דמועד קטן (ד' ח.) ושביק דרשה דרבא דדריש התם מדכתיב לי ולא לאחרי*: **על** מנת שלא תלכי לבית אביך. תימה דהא אם מת אביה *לא חשיב תו בית אביה כדתניא בנדרים בהשותפין (ד' מו.) קונם לביתך שאני נכנס שדך שאני לוקח מת או מכרו לאחר מיד מותר וי"ל דבית אביה קרויים כל יוצאי חלציו כדכתיב בתמר (בראשית לח) שבי אלמנה בית אביך אע"ג דקרא מוכחי שכבר מת שם*: **ורבי** יוסי הגלילי (א) מכרת כריתות. קשה לר"י דבגיטין בריש המגרש (ד' פג:) קאמר על רבנן דרבי אלעזר בן עזריה דכרת כריתות לא דרשי ורבי יוסי הגלילי הוא בכלל הנהו רבנן וי"ל דהתם קאמר דלא דרשי להאי דרשה ולא בעי למימר דלא דרשי ליה כלל: **פרוץ** כעומד. מכאן משמע דאפשר לצמצם כדפירש' לעיל* ומפרק שני דחולין (ד' נח:) דמוקי קרא דהצאת אמו פרש ליאוש זה פירש למיתה וזה פירש לחיים ואם אי אפשר לצמצם אמאי איצטריך למעוטי מספיקא הייתי אוסר דילמא מתה אמו והדר ילדתו והוה ליה יוצא דופן אין לדקדק דשבקינן לקרא דדחיק ואיצטריך לשאם יבא אליהו ויאמר ויש להביא ראיה מפרק בהמה המקשה (חולין דף ע.) גבי בעיא דהלכה באיברים אחר הרוב דמוקי לה כגון שיצא אליו ברוב אבר ואם אי אפשר לצמצם מאי קמיבעי ליה ממה נפשך טמון קבורה שמא יצא רוחו: **רש"י** גרים והא אפשר לצמצם. פירוש כיון דאפשר לצמצם אית לן למימר כמותן דווקא קאמר רבי אמי במעדיף כלומר מתניתין בלא צמצם וכמותן דקתני ביוצא ונכנס ותימה

דאין

נושא (עד טז)
פרוץ כעומד
מח' ר' פפא ור' הונא
בריה דר' יהושע

[ועי' תוספות שבת דף קכה. ד"ה ונתן וכו']

ר' פפא - מותר
ר' הונא בריה
דר' יהושע - אסור

[illegible] שאין זה כריתות כיון דבשעת גירושין אינו יודע שימות [illegible]

מבנה
שיטת ר' פפא
מותר
שיטת ר' הונא בריה דר' יהושע
אסור

[עי' תוס' סוכה כד: בד"ה על מנת]

◆

רבינו חננאל

תניא היה ר' מאיר אומר כל דבר שיש בו רוח חיים אין עושין אותו לא חופן לסוכה ולא לחי למבוי ולא פסין לביראות כו' משום ר' יוסי הגלילי אמרו אף אין כותבין עליו גיטי נשים דתניא ספר אין לי אלא ספר מניין לרבות כל דבר ת"ל וכתב לה כו': מתני' שיירא שחנתה בבקעה וכו'. אתמר פרוץ כעומד רב פפא אמר מותר הכי אגמריה רחמנא למשה לא תפרוץ רובה רב הונא בריה דרב יהושע אמר אסור הכי אגמריה רחמנא למשה גדור רובה ודייקינן מדקתני במתני' לא יהיו פרוצות יתירות על הבנין ולא קתני לא יהיו פרוצות כבנין ש"מ פרוץ כבנין שרי כרב פפא. ת"ש המקרה סוכתו בשפודין או בארוכות המטה אם יש ריוח ביניהן כמותן כשרה ש"מ פרוץ כעומד שרי. ודחינן מאי כמותן כמלא נכנס ויוצא שהוא יתר כמעט. ואקשינן *) והא אי אפשר לצמצם כלומר אם מרחיב בנכנס ויוצא כשאתה נותן הפסל ביניהן נמצאת אתה דוחק באחד. ושנינן במעדיף כדי שלא יבואו לידי דוחק. רבא אמר מניח כדי שיעור נכנס ויוצא וממלאהו מסכך כשר. אם היו השפודין נתונין לאורך בשתי נותן הסכך הכשר על גבן לרוחב הסוכה בערב. ת"ש שיירה שחנתה בבקעה והקיפוה גמלים

מסורת הש"ס:
סוכה כג.
שם כד: גיטין כא:
דברים כד: א ...וכתב לה ספר כריתות...
קידושין ה.
סוכה כד: יומא יג. גיטין פג:
לעיל י: סוכה יט
סוכה טז

הגהות הב"ח
(א) תוס' ד"ה ור' יוסי הגלילי נפקא ליה מכרת:

---

*) [דברי רבינו ז"ל וגירסתו יתפרשו ע"פ התוס' כאן בד"ה רש"י גרים ע"ש].